

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Тамара ЛОЗИНСЬКА

3 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Публічне управління

(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Місцеве самоврядування
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
освітній ступінь бакалавр
інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2023-2024 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Публічне управління» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Місцеве самоврядування спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування,

Мова викладання державна.

Розробник: Лозинська Т. М., д. держ. упр., професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування

Розробник

Тамара ЛОЗИНСЬКА

Схвалено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування
Протокол № 2 від 3 вересня 2024 року

Погоджено гарантом освітньої програми «Місцеве самоврядування»
3 вересня 2024 р.

Ольга МИРНА

Схвалено головою Ради з якості вищої освіти
спеціальності 281 Публічне управління
та адміністрування
Протокол № 2 від 03. 09. 2024 року

Ольга СЕРДЮК

1. Опис навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (2023 р. набору)

Елементи характеристики	Денна форма навчання ОП
Загальна кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 (281ПУА_бд_2023)
Семестр	4
Лекції (годин)	32
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	89
Вид семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати комплекс теоретичних знань з питань публічного управління та адміністрування і забезпечити набуття компетентностей щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні об'єктами публічної сфери; компетентностей, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного управління в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Теорія державного управління», «Лідерство в публічній сфері».

4. Компетентності:

загальні:

ЗК02 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК03.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

ФК04. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів;

ФК05. Здатність використовувати систему електронного документообігу;

ФК08. Здатність впроваджувати інноваційні технології;

ФК12. Здатність до обґрунтування стратегічних цілей розвитку громади;

ФК14. Здатність до пошуку та використання джерел фінансування програм розвитку місцевих громад;

ФК15. Здатність до розроблення механізмів імплементації кращих зарубіжних практик місцевого самоврядування.

5. Результати навчання:

ПР04. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування;

ПРН05. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування;

ПРН08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень;

ПРН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування;

ПРН14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов;

ПРН15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН04	Знати нормативно-правові вимоги щодо створення структур органів державної влади та місцевого самоврядування і особливості їх функціонування
ПРН05	Знати стандартні вимоги, базові принципи та нормативно-методичне забезпечення діяльності органів публічного управління
ПРН08	Розуміти сутність технологій вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в органах державної влади та органах місцевого самоврядування та вміти використовувати основні з них на практиці
ПРН12	Знати сутність основних інструментів комунікаційної діяльності та засвоїти основні вміння щодо налагодження комунікації між суб'єктами публічного управління та громадянами
ПРН14	Уміти здійснювати пошук та узагальнення релевантної інформації, робити обґрунтовані висновки коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов
ПРН15	Застосовувати методи контролю якості професійної діяльності службовців органів публічної влади

6. Методи навчання

Словесні методи: лекція, пояснення;

Наочні методи: ілюстрування;

Практичні методи: робота з навчально-методичною літературою; виконання практичних завдань

Методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи

Методи формування пізнавальних інтересів: дискусії; обговорення;

Методи усного контролю: опитування;

Тестовий контроль: виконання тестів;

Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; комп'ютерне тестування; дистанційне навчання.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Публічне управління як системне суспільне явище

Основні підходи до розуміння публічного управління та його еволюція. Предметна сфера публічного управління. Принципи діяльності та функції публічного управління. Співвідношення управління та адміністрування. Формування та розвиток ідей управління суспільством. Внесок окремих науковців у розвиток теорії публічного управління. Соціо-інженерний та гуманітарний підходи в управлінні суспільством.

Тема 2. Громадянське суспільство як суб'єкт публічного управління

Поняття громадянського суспільства. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Головні риси громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному управлінні. Взаємозв'язок правової держави та громадянського суспільства. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. Інституційна основа та види громадянського суспільства. Функції та принципи громадянського суспільства в публічному управлінні. Актуальні проблеми формування громадянського суспільства в Україні.

Тема 3. Публічне управління та публічна влада

Феномен влади. Універсальні властивості влади. Публічна влада та публічне управління. Діапазон дії влади на різних етапах розвитку суспільства. Механізм взаємодії влади та публічного управління. Фактори впливу на публічну владу. Держава як суб'єкт політичної влади. Економічна влада та економічна політика держави. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм.

Тема 4. Місцеве самоврядування в системі публічного управління

Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування – демократична основа управління в державі. Основні фактори формування місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного управління.

Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування.

Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.

Тема 5. Закономірності, форми, стилі та методи публічного управління

Управління суспільством – головне призначення публічного управління.

Загальний закон соціального управління – залежність управлінського впливу від стану системи та зовнішнього середовища. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Закон централізації та децентралізації влади. Закон системності організації та саморозвитку системи публічного управління.

Загальносистемні методологічні принципи публічного управління. Принципи, що регулюють управління як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси. Застосування принципів публічного управління.

Тема 6. Публічне управління як процес вироблення, ухвалення та виконання управлінських рішень

Публічне управління як процес вирішення багатоцільових завдань. Діяльність місцевих державних адміністрацій. Управлінське рішення як наукова категорія. Класифікація управлінських рішень. Специфічні особливості державноуправлінських рішень. Визначення цінностей та цілей – визначальна ланка ухвалення рішень. Послідовність та методи ухвалення управлінських рішень в публічній сфері. Фактори впливу на ухвалення управлінських рішень. Обмеження щодо ухвалення управлінських рішень.

Тема 7. Невизначеність та ризики в публічному управлінні

Поняття невизначеності. Класифікація невизначеностей. Концепція «текучої сучасності» Баумана. Ризики в публічному управлінні. Відмінності між ризиками і

невизначеністю. Причини виникнення ризиків. Класифікація ризиків. Концепція «чорного лебедя» в публічному управлінні. Події «ідеального шторму». Дефекти публічного управління. Різниця між дефектами і дисфункціями публічного управління. Наслідки дефектів публічного управління.

Тема 8. Бюрократія в системі публічного управління

Бюрократія як наукова категорія. Бюрократія та бюрократизм. Бюрократична координація суспільних зв'язків. Теорія бюрократії М.Вебера. Ідея раціональності в теорії бюрократії М. Вебера. Ознаки раціонального типу бюрократії. Вплив бюрократії на ефективність управління. Критика теорії М. Вебера. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії. Основні ознаки та атрибути бюрократії. Політизація вищого чиновництва. Публічна служба.

Тема 9. Корупція та протидія корупції в публічному управлінні

Поняття корупції та корупційних дій. Типові прояви корупції. Причини та умови розвитку корупції. Індекс сприйняття корупції в Україні. Соціально-економічні наслідки корупції. Політичні наслідки корупції. Зони «підвищеного» ризику проявів корупції. Діяльність із запобігання корупції. Суб'єкти протидії корупції. Фактори запобігання проявам корупції: політичний, нормативно-правовий, організаційний, економічний, кадровий, морально-психологічний. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності в Україні.

Тема 10. Результативність та ефективність публічного управління

Поняття результативності та ефективності публічного управління. Фактори результативності та ефективності публічного управління. Соціальна та економічна ефективність публічного управління. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного управління. Критерії результативності та ефективності публічного управління. Критерії ефективності державного управління в країнах світу. Контроль ефективності публічного управління. Загальна модель ефективності публічного управління. Фактори підвищення ефективності публічного управління. Контрактна система та неокорпоративізм.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Публічне управління як системне суспільне явище	14	4	2	8
Тема 2. Громадянське суспільство як суб'єкт публічного управління	14	4	2	8
Тема 3. Публічне управління та публічна влада	13	2	–	11
Тема 4. Місцеве самоврядування в системі публічного управління	14	4	2	8
Тема 5. Закономірності, форми, стилі та методи публічного управління	13	4	–	9
Тема 6. Публічне управління як процес вироблення, ухвалення та виконання управлінських рішень	14	4	2	8
Тема 7. Невизначеність та ризики в публічному управлінні	13	2	–	11
Тема 8. Бюрократія в системі публічного управління	14	4	2	8
Тема 9. Корупція та протидія корупції в публічному	13	2	2	9

управлінні				
Тема 10. Результативність та ефективність публічного управління	13	2	2	9
Усього годин	135	32	14	89

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Публічне управління як системне суспільне явище	2
Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	2
Публічне адміністрування та публічна влада	–
Публічне адміністрування та муніципальна влада	2
Закономірності, форми, стилі та методи публічного управління	–
Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	2
Форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології публічного управління	–
Бюрократія в системі публічного управління	2
Корупція та протидія корупції в публічному управлінні	2
Результативність та ефективність публічного управління	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Публічне управління як системне суспільне явище	8
Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного управління	8
Публічне управління та публічна влада	11
Публічне управління та муніципальна влада	8
Закономірності, форми, стилі та методи публічного управління	9
Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	8
Форми реалізації влади в публічній сфері, ресурси та технології публічного управління	11
Бюрократія в системі публічного управління	8
Корупція та протидія корупції в публічному управлінні	9
Результативність та ефективність публічного управління	9
Разом	89

10. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН04	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси); Виконання тестів; Опитування; Екзамен
ПРН05	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси); Виконання тестів; Опитування; Екзамен
ПРН08	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси); Виконання тестів; Опитування; Екзамен
ПРН12	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси); Виконання тестів; Опитування; Екзамен
ПРН14	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси); Виконання тестів; Опитування; Екзамен
ПРН15	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси); Виконання тестів; Опитування; Екзамен

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	практичні завдання	тестування	опитування		
Тема 1. Публічне управління як системне суспільне явище	4	3	4		11
Тема 2. Громадянське суспільство як суб'єкт публічного управління	4	3	4		11
Тема 3. Публічне управління та публічна влада	–	–	–		–
Тема 4. Місцеве самоврядування в системі публічного управління	4	4	4		12
Тема 5. Закономірності, стилі та методи публічного управління	–	–	–		–
Тема 6. Публічне управління як процес вироблення, ухвалення та виконання управлінських рішень	4	4	4		12
Тема 7. Невизначеність та ризики в публічному управлінні	–	–	–		–
Тема 8. Бюрократія в системі публічного	4	4	4		12

управління					
Тема 9. Корупція та протидія корупції в публічному управлінні	4	3	4		11
Тема 10. Результативність та ефективність публічного управління	4	3	4		11
Разом	28	24	28	20	100

Шкала та критерії оцінювання практичного завдання, виконання тестів

Бали	Критерії оцінювання
4/3	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.
3/2	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
2/1	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
до 1	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
12/11	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення

	інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.
8/7	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
4/3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
до 4/3	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання підсумкового контролю (0-20 балів)

Завдання	Бали	Опис критерію оцінювання
Для 1 і 2 теоретичного питання	10-9	Знання здобувача вищої освіти є глибокими та системними, що дозволяє демонструвати результати навчання творчого характеру.
	8-6	Здобувач вищої освіти має глибоку обізнаність з предмету, що дозволяє демонструвати результати навчання системного характеру.
	5-3	Здобувач володіє знаннями щодо основних понять дисципліни, процесів і явищ у сфері публічного управління, що дозволяє демонструвати результати навчання для стандартних ситуацій.
	2-1	Здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за шаблоном.
	0	Здобувач не запропонував відповіді на поставлені питання.
Для тестів	10-8 (100-90% правильних відповідей)	Здобувач вищої освіти має глибоку обізнаність з предмету, що дозволяє демонструвати результати навчання системного характеру, він впевнено виконує завдання і здатний обґрунтувати власний вибір.
	7-5 (89-74% правильних відповідей)	Здобувач володіє знаннями щодо основних понять дисципліни, процесів і явищ у сфері публічного управління, що дозволяє демонструвати результати навчання для стандартних ситуацій, показує вміння приймати рішення в стандартних ситуаціях, проте може допускати помилки.
	4-2 (73-60% правильних відповідей)	Здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за шаблоном, володіє елементарними вміннями та

		навичками, допускає значну кількість помилок.
	1-0 (59% і нижче правильних відповідей)	Здобувач має фрагментарне уявлення про предмет вивчення, що дозволяє демонструвати лише часткове досягнення результатів навчання, правильних відповідей менше половини.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни

Комп'ютер (ноутбук), пристрій мультимедійний (проектор), проекційний екран, наявність мережі wi-fi.

13. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись граничних термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Політика щодо відвідування: не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх результатами їх самостійної роботи. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Списування під час екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>).

Політика щодо зарахування результатів неформальної \ неформальної освіти: здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання: підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора інституту. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : монографія. К.: Вид-во УАДУ. 2000, 340 с.
2. Бутирська Т. О., Дзвінчук Д. І. Теоретико-методологічні основи державного будівництва: монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ. 2017, 176 с.
4. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт». 2020, 204 с.
5. Кальниш Ю.Г., Лозинська Т. М., Тимцуник В. І. Публічне управління та адміністрування: навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2015, 280 с.
6. Коломоєць Т. О., Кукурудз Р. О., Кузенко Л. В., Шарая А. А. Міжнародні стандарти державного управління: навч. посіб. Запоріжжя: ЗДУ. 2018, 56 с.
7. Куйбіда В. С., Білинська М. М., Петроє О. М. Публічне управління: термінологічний словник: навч. посіб. К.: НАДУ. 2018, 224 с.
8. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування: навчально-методичний посібник. К.: Ліра-К. 2017, 268 с.
9. Лозинська Т. М., Іваніна О. В., Щетініна Т. О. Публічне управління: навч. посіб. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2023. 186 с.
10. Лозинська Т. М., Лахижа М. І., Дорофєєв О. В. The State of Development of the Concept of Sustainable Development in the Science of Public Administration in Ukraine. *Science and education for sustainable development: Monograph*. Katowice, Poland: Publishing House of University of Technology, 2022. С 833-841. URL: <http://surl.li/chuvw>
11. Lozynska T., Lakhyzha M., Vorona P. Corruption as and Governance Problem in Post-communist Countries. *Modern management: theories, concepts, implementation: monograph*. Editors: Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole. 2021. P. 378-384. URL: <https://www.wszia.opole.pl/wp-content/uploads/2020/05/7.pdf>
12. Ситник Г. П., Зубчик О. А., Орел М. Г., Штельшенко А. Д. Політико-правове забезпечення публічного управління та адміністрування. Вінниця: ФОП Кушнір Ю. 2020, 504 с.

Допоміжні

1. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні і практичні аспекти. Полтава: РВВ ПУСКУ. 2009, 289 с.
2. Мануїлова К. В. Традиція децентралізації публічної влади України: від розпізнавання до конструювання: монографія. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2018, 332 с.
3. Мельник А.Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю. Державне управління: підручник. К.: Знання. 2009, 582 с.
4. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/807-20>.
5. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-ХІУ. Офіц. вісник України. 1999. № 18. С. 190.
6. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 1. С. 1
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/qo/1700-18>.
8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. С. 170.
9. Lozynska T. M., Companets O. I. Personnel Management in the Civil Service System of Ukraine under the Conditions of Marital. *SWorldJournal*. 2023. №18. P. 3. P. 138-145.

URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/swj18-03/swj18-03>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: URL: <http://rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації: URL: <http://www.adm-pl.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Полтавської міської ради: URL: <http://www.rada-poltava.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби: URL: <https://nads.gov.ua/>.
7. Портал «Децентралізація дає можливість». URL: <https://decentralization.gov.ua/>.
8. Швейцарсько-український проект DESPRO. URL: <http://despro.org.ua/pidtrymka-reformy/>